

ART

la crítica | ANTONIO SALCEDO

Miralls d'aigua

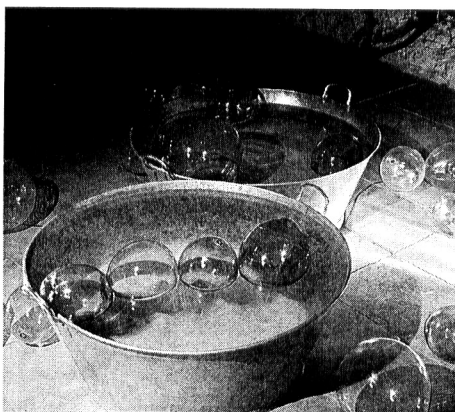
Conseqüent, honest i creatiu, tres adjectius que ens serveixen per apropar-nos a l'obra d'Ester Ferrando. Aquesta artista té una predilecció pel món de l'aigua. En particular per l'aigua unida a la seva memòria, a la seva intimitat, a la quotidianitat. Podem comprovar que en la seva obra el fet diari de dutxar-se deixa de ser un acte necessari, higiènic, per passar a ser una metàfora i l'espai de la dutxa, aquest lloc de dimensions reduïdes, aquest petit quadrat de rajoles, vorejat d'una cortina de plàstic passa a ser un espai de reflexió.

A partir de la idea inicial, de l'aigua com a element font, com a element matricial, ella ha anat generant el seu treball, ha anat aprofundint i construint el seu propi món. Justament en aquests dies podem veure el fruit d'aquesta tasca en dues mostres, la primera, *Llum i aigua: reflexió i refracció*, que comparteix amb Josep Masdevall a El Tint-Sala Municipal d'Exposicions de Banyoles; i la segona, *Silenci diari*, al Centre d'Estudis Catalanes a París. El lloc d'exposicions del centre català a la capital francesa és petit i bastant irregular, però és gairebé tot exterior i molt ben situat al mític barri de Marais. Esther va portar una mostra amb algunes obres significatives del seu recorregut. És la seva primera exposició a l'estranger i segurament ella ha volgut mostrar obres que sintetitzen d'alguna manera aspectes importants del seu treball. Justament *Dilució*, la dutxa, amb la qual ella va obtenir una menció en la darrera Biennial de Tarragona hi és present. Hi ha també un retrat molt particular en què tres figures amb els seus perfils superposats ens mos-

tren una imatge inquietant que no acaba de veure de manera definida, ni podem precisar del tot. És una imatge canviant, és una identitat no diferenciada. És com si la veiéssim a través d'un cristall que desvirtua la realitat, o que simplement no sempre el que veiem és el que és.

Ara l'obra més important d'aquesta mostra a París és una instal·lació que ocupa la part central de la sala, creada especialment per a aquest lloc. Obra molt poètica i suggerent, una variant de les seves dutxes. L'artista ha creat una pluja de miralls que com gotes congelades van caient sobre el forat de la dutxa. Una gran fotografia al terra que reproduïx el fora, crea una imatge que barreja el real i l'irreal, en un joc d'«identitats». La pluja de miralls, l'aigua convertida en mirall, actua en aquesta direcció, petits reflexos que es mouen, que mostren detalls, espais fragmentats, petits segments dels cossos que s'apropen. Reflexos que com les gotes d'aigua tenen la seva fugacitat. Som i no som, estem i no estem.

Una constant de la seva producció és el caràcter d'instal·lació del seu treball. És a dir, en la seva major part les seves obres estan pensades i creades per a un espai particular, o en tot cas ha de realitzar una adaptació que trasllada l'obra per adequar-la a la nova ubicació. A Banyoles, Esther treballa en un espai molt més gran amb unes característiques particulars. Un vell lloc amb coberta

Instal·lació d'Ester Ferrando. / EL PUNT.

dé volta, amb parets de pedres, dins del qual ella ha muntat la seva instal·lació. El joc entre el real i el figurat és encara major. Allí estan les tines metàl·liques, els barrejos de la seva infantesa, plens d'aigua, sobre la qual suren els petits miralls circulars. És coneguda l'analogia entre el mirall i l'aigua, comú a molts pobles de la terra. Un dels mites amb més literatura com el de Narcís que utilitza l'aigua, la seva superfície reflectant, per gaudir del seu reflex, de la seva imatge, que l'aigua, com un mirall li torna.

● És coneguda l'analogia entre el mirall i l'aigua, comuna a molts pobles de la terra

Chevalier i Gheerbrant ens diuen que els bàmbars, un poble africà amb excel·lents manifestacions artístiques, utilitzen fragments de miralls en els

ritus d'atracció de la pluja. No parlem ni volem fer una relació profunda entre aquests dos fets, simplement els confrontem i veiem que parteixen d'uns elements comuns amb característiques que els apropen. En aquests sentit podem citar un dels poetes francesos més coneguts, Mallarme, quan ens diu: «*Oh espejo! Agua fría por el vedio en tu marco helado, / Cuantas veces y durante horas desolada / De los sueños buscando mis recuerdos que son! Como hojas bajo tu cristal de agujero profundo*». Un bell fragment del seu poema titulat *Herodiade*, que ens serviria per definir en part les obres que estem comentant.

Per altra part el reflex que ens dona l'aigua —mirall, és fugisser com les boles de vidre transparent que també poblen les tines o s'escampen per la instal·lació. És una imatge que sempre és canviant segons el moment i les circumstàncies. Aquest primer conjunt de l'obra ens parla també de la seva delicadesa, de la seva fragilitat, de què som i no som al mateix temps.

El joc que estableix amb la combinació d'aquests elements, l'aigua, el vidre, la llum, els reflexos i les transparències, creant un efecte plàstic magnífic. Imatges carregades de poesia. Però al mateix temps són obres que demanen serviscudes. Necessiten ser experimentades com a part substancial del seu ésser. Aquest com sabem és un element definitori de la instal·la-

ció. Continuant en l'altra part de l'exposició, una gran cortina ens deixa veure raigs de llum, formes circulars que juguen formalment i conceptualment amb els miralls i amb les gotes de la pluja. Com gotes que es mouen, que s'alteren pel vent o pels plecs de la cortina. Són gotes de pluja que cauen sota el mar, que ens deixa sentir el seu soroll, el ritme de les seves onades. Tenim ara la fusió de l'aigua de la pluja, de l'aigua dolça amb l'aigua del mar, amb l'aigua salada. Simbòlicament representen els dos principis bàsics, el femení i el masculí. Tenim ara un nou element, relacionat amb l'origen, amb el naixement de la vida. I és que no podem oblidar que l'aigua és un element primordial i com a tal té una simbologia molt complexa d'acord amb les diferents cultures de la terra.

En conjunt l'obra d'Ester Ferrando continua avançant, en un procés de recerca continu, aprofundint formalment i conceptualment. És un treball que ens recrea visualment i que ens porta un munt d'idees i ens recorda que nosaltres també participem de la mateixa fragilitat de les gotes d'aigua, dels seus miralls i cristalls, i que la nostra identitat es va enriquint i es va formant a través dels múltiples reflexos que la vida ens va donant.

► **Artista:** Ester Ferrando
Títol: Llum i aigua: reflexió i refracció
Lloc: El Tint-Sala Municipal d'Exposicions de Banyoles
Dies: fins al 26 de juliol

► **Títol:** Silenci diari
Lloc: Centre d'Estudis Catalanes a París
Dies: fins al 18 de juny.

10a edició

Universitat d'Estiu
Terres de l'Ebre 2004
Universitat d'Estiu URVOrganitza:
Associació Universitat d'Estiu
de les Terres de l'Ebre
Fundació Universitària Dr. ManyàReconeixement acadèmic:
Universitat Rovira i Virgili
Institut Joan Lluís Vives

Amb el suport de la UNESCO

Patrocinen:
Ajuntament de Tortosa
Diputació de TarragonaInformació:
Camí de Betània, 5
43500 Tortosa • Tel. (veu i fax): 977 51 06 83
uete@tinet.fut.es
www.uete.orgHi col·laboren:
Ajuntaments de Sant Carles de la Ràpita, Deltebre, Flix, Horta de Sant Joan, Mora d'Ebre, La Senja, El Perelló, Ull de Cona

Col·legis Professionals, Entitats i Empreses

U
PLAÇA 23 DIPUTACIÓ DE TARRAGONA

10 anys

ASSOCIACIÓ - UNIVERSITAT D'ESTIU DE LES TERRES DE L'EBRE

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI